

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 6 октомври 2021 г.
(OR. en)

12598/21

FREMP 239
JAI 1074

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	6 октомври 2021 г.
До:	Г-н Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2021) 615 final
Относно:	СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Стратегия на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021—2030 г.)

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2021) 615 final.

Приложение: COM(2021) 615 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 5.10.2021 г.
COM(2021) 615 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стратегия на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот
(2021—2030 г.)**

„Тъй като антисемитизмът засяга устоите на нашите ценности: човечност, религиозна свобода, равенство. Антисемитизмът е отрова за нашето общество. От всички нас зависи да се борим с него. Да го предотвратяваме. И да го изкореним.“

— **Урсула фон дер Лайен, председател на Европейската комисия**
Брюксел, 3 февруари 2021 г.

„Омразата, която започва с евреите, никога не свършва с евреите. Правим голяма грешка, ако смятаме, че антисемитизмът е заплаха само за евреите. Той е заплаха преди всичко за Европа и за свободите, които ѝ е отнело векове да изкове.“

— **Равин Джонатан Сакс**
Европейски парламент, 27 септември 2016 г.

КЪМ ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ БЕЗ АНТИСЕМИТИЗЪМ

Европейските евреи и еврейски общности допринасят за социалното, политическото, икономическото, научното и културното развитие на Европа вече повече от две хилядолетия и са неразделна част от идентичността на Европа. От Густав Малер до Зигмунд Фройд, Хана Аренд и Симон Вейл, евреите са обогатили културното, интелектуално и религиозно наследство на Европа.

Същевременно антисемитизмът присъства в Европа от векове под формата на експулсирания, преследвания и погроми, които кулминират с Холокоста — неизлиचимо петно върху европейската история, което погубва еврейския живот и наследство в много части на континента. Историята на Европейския съюз започва с Втората световна война и с категоричното решение на европейците да гарантират, че подобни жестокости никога няма да се повторят.

Антисемитизмът обаче не свършва с Холокоста. Няколко поколения след края на Шоа¹ антисемитизмът се разраства обезпокоително в Европа и извън нея.

Европейският съюз се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, върховенство на закона и зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Съюзът недвусмислено се противопоставя на всички форми на омраза и дискриминация на каквото и да е основание — расов или етнически произход, религия или убеждения, пол, сексуална ориентация, възраст или увреждания.

Антисемитизмът е несъвместим с основните ценности на Европа. Той представлява заплаха не само за еврейските общности и еврейския начин на живот, но и за отвореното и многолико общество, за демокрацията и за европейския начин на живот. Европейският съюз е решен да сложи край на това.

¹ „Шоа“ (Shoah) е думата на иврит за „катастрофа“, а „Холокост“ произлиза от гръцката дума за „напълно изгорена жертва“. В настоящата стратегия ще се използват и двата термина. <https://abouttholocaust.org/en/facts/what-is-the-difference-between-holocaust-and-shoah>.

Всеки втори европейец счита антисемитизма за проблем.

Девет от всеки десет евреи са на мнение, че антисемитизмът в страната им е нараснал, като според 85 % от тях той е сериозен проблем².

Съвременният антисемитизъм се проявява под различни стари и нови форми — език на омразата онлайн, нападения и престъпления от омраза срещу евреи и техните имоти и институции, оскверняване на синагоги, гробища и мемориали. Антисемитизмът присъства в ежедневието на евреите под формата на небрежни забележки на работното място, на публични места, в медиите, спорта и културата или когато практикуват своята религия. Той се проявява като расова, етническа или религиозна дискриминация, стереотипи и омраза спрямо евреите и хората, възприемани като евреи. Това може да доведе до жестоки и смъртоносни нападения, като това над училище „Озар Хатора“ в Тулуза през 2012 г., еврейския музей в Брюксел през 2014 г., супермаркета Nourcashier в Париж през 2015 г. или синагогата в Хале през 2019 г.

Освен това пандемията от COVID-19 показва как старите предразсъдъци могат отново да излязат наяве и да подклаждат нови конспирационни митове и омраза онлайн и офлайн. Евреите бяха една от най-нападаните общности по време на пандемията. Те бяха неоснователно обвинявани за създаването на вируса и за разработването на ваксини с цел печалба³. Това се утежнява от сравненията между пандемичните мерки и политиките, довели до геноцида над еврейския народ⁴, като по този начин се омаловажават преживяванията на жертвите на Холокоста и оцелелите от него⁵.

Въпреки че езикът на омразата и насилието са лесно разпознаваеми, широко разпространеното невежество и безразличие в нашето общество позволяват на антисемитизма да процъфтява и дори да се разраства, ако не бъдат взети подходящи мерки. Всички ние носим отговорност непрекъснато да информираме и образовваме младите и възрастните хора. Това е особено вярно днес, когато поколенията, преживели Холокоста, вече почти са си отишли, което прави още по-трудно предаването на опита от първа ръка и на основните поуки на следващите поколения.

Еврейският живот в ЕС през XXI век

² [Евробарометър 484: Възприятия за антисемитизма, януари 2019 г.](#) и Опит и възприятия за антисемитизма, Второ проучване относно дискриминацията и престъпленията от омраза срещу евреите в ЕС, 2018 г. ([Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)).

³ [Coronavirus and the plague of antisemitism](#) (Коронавирусът и бичът на антисемитизма), Community Security Trust, 2021 г.

⁴ Например носейки жълта Давидова звезда с надпис „неваксиниран“, изписан с букви, наподобяващи ивритската азбука.

⁵ [The rise of antisemitism online during the pandemic - A study of French and German content](#) (Възходът на антисемитизма онлайн по време на пандемията - проучване на френското и германското съдържание), юни 2021 г.

По изчисления преди Втората световна война в Европа живеят 9,5 милиона евреи. Шест милиона евреи са систематично убити от нацистите и техните сътрудници в Холокоста. Днес еврейското население в ЕС е около 1,5 милиона души⁶.

Днес еврейският живот в Европа отново е динамичен. През последните десетилетия в много европейски държави се наблюдава възраждане на еврейския живот и култура. Еврейската идентичност бе укрепена и е неразделна част от европейското общество. Въпреки това поради растящия брой антисемитски атаки⁷ нараства и страхът сред еврейските общности⁸ и бяха необходими допълнителни мерки за сигурност за еврейските сгради.

През последните години еврейското население в ЕС намалява, което се дължи до голяма степен на миграция навън от ЕС⁹. Това е свързано с няколко фактора¹⁰, по-специално с опасенията във връзка със сигурността, както и с усещането за липса на решимост от страна на някои правителства да се занимаят с антисемитизма¹¹ и с политизирането на обществените дебати около еврейските обичаи и традиции.

Засилване на борбата срещу антисемитизма

През последните 20 години на антисемитизма се обръща внимание в рамките на работата на Европейския съюз за борба с расизма¹². Като се има предвид значителното нарастване на антисемитизма, усилията за справяне с него се увеличиха през последните години и борбата срещу антисемитизма излезе на преден план в политическия дневен ред на ЕС. През 2015 г. Европейската комисия назначи първия по рода си координатор по борбата с антисемитизма и подкрепата на еврейския живот. През юни 2017 г. Европейският парламент прие резолюция относно борбата с антисемитизма¹³, а през декември 2018 г. Съветът прие Декларация относно борбата срещу антисемитизма¹⁴. В подкрепа на изпълнението на декларацията Комисията създаде специална работна група за борба с антисемитизма¹⁵, в която участват държавите членки и еврейските общности. През декември 2019 г. борбата с антисемитизма беше включена в ресора на заместник-председателя на Комисията,

⁶ Еврейските общности в държавите членки са с най-различна големина. Около половин милиона евреи живеят във Франция, а най-малките общности са от едва няколко хиляди или дори няколкостотин души, често като последица от Холокоста.

[Jews in Europe at the turn of the Millennium. Population trends and estimates](#) (Евреите в Европа в началото на новото хилядолетие. Тенденции и оценки на населението), Sergio DellaPergola, Daniel Staetsky, JPR European Jewish Demography Unit, октомври 2020 г.

⁷ [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009-2019](#) (Антисемитизъм: преглед на инцидентите, регистрирани в Европейския съюз за периода 2009—2019 г.), Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA).

⁸ През 2013 г., 33 % от респондентите заявяват, че се опасяват от физическо нападение. През 2018 г. този дял е нараснал на 40 %. 'Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism' (Дискриминация и престъпления от омраза срещу евреите в държавите от ЕС), 2013 г. ([Първо проучване на FRA от 2013 г.](#)); ([Второ проучване на FRA от 2018 г.](#)).

⁹ [Are Jews leaving Europe?](#) (Напускат ли евреите Европа?), Daniel Staetsky, JPR Report, януари 2017 г.

¹⁰ [International Migration of Jews](#) (Международна миграция на евреите), Sergio DellaPergola, 2007 г.

¹¹ 70 % от респондентите във [Второто проучване на FRA от 2018 г.](#) смятат, че правителството в тяхната страна не се бори с антисемитизма по ефикасен начин.

¹² След приемането на директивите за равенство между расите и за равно третиране в областта на заетостта през 2000 г. председателят на Комисията Проди свика специална конференция на високо равнище през 2004 г. под наслов „Европа срещу антисемитизма за Съюз на многообразието“. През същата година Европейският център за мониторинг на расизма и ксенофобията (EUMC) разработи работно определение за антисемитизъм, което по-късно послужи за основа на работното определение на термина на Международния алианс за възпоменание на жертвите на Холокоста (IHRA).

¹³ [Резолюция на Европейския парламент от 1 юни 2017 г. относно борбата срещу антисемитизма.](#)

¹⁴ [Декларация на Съвета относно борбата с антисемитизма](#), 6 декември 2018 г.

¹⁵ [Работа на Европейската комисия в борбата с антисемитизма.](#)

отговарящ за утвърждаването на европейския начин на живот, което показва намерението да се работи по тази тема като хоризонтален приоритет. През декември 2020 г. Съветът прие допълнителна декларация относно интегрирането на борбата с антисемитизма във всички области на политиката¹⁶. Това бе подкрепено чрез приемането на поредица от стратегии за насърчаване на междусекторен пакет за Съюз на равенство¹⁷.

Устойчивостта и увеличаването на антисемитизма изискват по-решителна реакция на равнището на ЕС. С настоящата, първа по рода си стратегия Комисията е решена да засили значително борбата срещу антисемитизма и да спомогне за създаването на приобщаващо общество, основано на равенство и уважение, с цел осигуряване на добро бъдеще на евреите в Европа.

Стратегията се основава на широкообхватна консултация¹⁸ със съответните заинтересовани страни. Комисията приканва институциите на ЕС, държавите членки, международните организации, гражданите и всички участници от гражданското общество да **поемат ангажимент за бъдеще без антисемитизъм в ЕС и извън него**. Комисията ще започне редовен диалог с Европейския парламент и с националните парламенти на държавите членки, за да насърчава подновените действия за борба с антисемитизма и подкрепя на еврейския живот. При пълно зачитане на националните компетентности настоящата стратегия определя политическата рамка за Комисията за периода 2021—2030 г. и има за цел да подкрепя и насърчава сътрудничеството между държавите членки и всички заинтересовани страни.

От решаващо значение е, че настоящата стратегия се стреми да потърси решение не само на антисемитизма, както и да засили действията за активно предотвратяване и борба с него във всичките му форми и да гарантира, че еврейският живот продължава да процъфтява в един приобщаващ и многообразен ЕС. Стратегията се състои от три стълба:

1. Предотвратяване на всички форми на антисемитизъм и борба с тях

2. Опазване и подкрепа на еврейския живот в ЕС

3. Образование, изследвания и възпоменание на Холокоста

Стратегията също така има за цел да изведе ЕС начело на **световната борба срещу антисемитизма**, като допълва мерките в рамките на ЕС с международни усилия по трите стълба.

Всички форми на омраза подкопават достойнството на човека и са несъвместими с ценностите, които ЕС защитава. Настоящата стратегия е част от усилията на Комисията за борба с всички форми на омраза, дискриминация и расизъм. Тя допълва плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г., тъй като расизмът може да бъде съчетан с дискриминация и омраза и на други основания, включително религия или убеждения. Това трябва да бъде взето предвид чрез

¹⁶ [Декларация на Съвета относно интегрирането на борбата срещу антисемитизма в целия ЕС](#), 2 декември 2020 г.

¹⁷ От 2020 г. насам: Стратегията за равенство между половете (2020—2025 г.), Плана за действие на ЕС за борба с расизма (2020—2025 г.), Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите (2020—2030 г.), Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК (2020—2025 г.), Стратегията за правата на хората с увреждания (2021—2030 г.). Освен това Европейската комисия създаде работна група по въпросите на равенството и назначи координатор за борба с расизма.

¹⁸ Настоящата стратегия се основава на [широкообхватна консултация](#) с участието на национални и регионални органи, еврейски общности и организации, независими експерти и изследователи, FRA, международни организации и други заинтересовани страни (Вж. [обобщаващия доклад](#)).

междусекторен подход¹⁹, за да се проправи пътят към изграждане на ЕС без антисемитизъм, да се подкрепи еврейският живот в цялото му многообразие и да се постигнат конкретни подобрения за евреите и бъдещето им в Европа. В конкретни случаи настоящата стратегия ще вземе под внимание също така приликите между опита с дискриминацията на евреите и на други етнически или религиозни малцинства.

I. ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ВСИЧКИ ФОРМИ НА АНТИСЕМИТИЗЪМ И БОРБА С ТЯХ

„Нека не забравяме: това, което най-много наранява жертвата, не е жестокостта на потисника, а мълчанието на страничния наблюдател“.

— Ели Визел

Съвременният антисемитизъм може да се открие в радикални и маргинални групи, които възприемат десния, левия или ислямисткия екстремизъм, може да се крие зад антиционизма, но се среща и в центъра на обществото²⁰. Антисемитската реч и поведение могат да бъдат явни или прикрити, съзнателни или несъзнателни. Антисемитизмът може да се прояви под формата на незаконни действия, които са наказуеми съгласно правото на ЕС и националното право. Проявите на антисемитизъм могат да включват свързан с Израел антисемитизъм²¹ — най-често срещаната форма на антисемитизъм, с която евреите в Европа се сблъскват днес²². Дългогодишните антисемитски конспирационни митове и дезинформация, макар и не непременно незаконни са вредни. Те затвърждават предразсъдъците и стереотипите и могат да доведат до дискриминация, маргинализация, радикализация и престъпления от омраза.

От 2017 г. насам Комисията използва правно необвързващото работно определение за антисемитизъм на Международния алианс за възпоменание на Холокоста (IHRA)²³ като практически ориентир и основа за работата си за борба с антисемитизма²⁴. Определението на IHRA е еталон за насърчаване на подход, основан на правата и

¹⁹ Вж. например Graham, D. and Boyd, J., [“Understanding more about antisemitic hate crime: Do the experiences, perceptions and behaviours of European Jews vary by gender, age and religiosity?”](#) (По-добро разбиране на антисемитичните престъпления от омраза — различават ли се преживяванията, възприятията и поведението на европейските евреи по пол, възраст и религиозност?), Institute for Jewish Policy Research, 2017 г.

²⁰ За повече информация относно извършителите на антисемитски актове, вж. [Второто проучване на FRA от 2018 г.](#)

²¹ Терминология, използвана от много заинтересовани страни, в съответствие с определението на IHRA, като например обвиняване на еврейски граждани в по-голяма лоялност към Израел или към предполагаемите приоритети на евреите по света, отколкото към интересите на собствените им нации; твърдения, че съществуването на държава Израел е акт на расизъм; търсене на колективна отговорност от евреите за действията на Израел.

²² 79 % от европейските евреи се чувстват обвинявани за действия, извършени от Израел. 69 % заявяват, че арабско-израелският конфликт оказва въздействие върху чувството им за безопасност ([Второ проучване на FRA от 2018 г.](#)).

²³ Определението гласи: „Антисемитизмът е определено възприемане на евреите, което може да се изрази като омраза към евреите. Реторичните и физическите прояви на антисемитизъм са насочени към еврейски или нееврейски лица и/или тяхната собственост, към институциите и религиозните съоръжения на еврейската общност“. [Определението на IHRA](#) включва редица илюстративни примери.

²⁴ Определението на IHRA бе прието и подкрепено с декларации на Съвета от [2018 г.](#) и [2020 г.](#), както и с [Резолюция](#) на Европейския парламент от 1 юни 2017 г. То се използва за образование, обучение и разкриване на антисемитизма и няма отношение към правните определения на ЕС или на държавите членки, определящи до каква степен дадено поведение или изказвания биха представлявали незаконна дискриминация, език на омразата, мотиви за престъпление от омраза, дължащи се на предубеждения, или незаконни прояви на антисемитизъм.

насочен към жертвите²⁵. През януари 2021 г. Комисията, в сътрудничество с IHRA, публикува *„Наръчник за практическото използване на работното определение на IHRA за антисемитизъм“*²⁶, в който се прави преглед на добрите практики от цяла Европа относно използването на определението от международни организации, национални администрации, гражданското общество и еврейските общности²⁷.

1.1. Борба с антисемитизма във всички области на политиката и мобилизиране на средства на ЕС

Справянето с антисемитизма е сложно предизвикателство. Неговите многостранни прояви и разпространението му в целия социален и политически спектър изискват всеобхватен отговор, включващ между другото солидна правна рамка, която се прилага правилно, и аспекти, свързани със сигурността, и политики за образование и приобщаване.

Поради това Комисията систематично ще взема под внимание борбата срещу антисемитизма при разработването на политики, законодателство и програми за финансиране и приканва другите институции на ЕС да си сътрудничат в тази насока. Освен това държавите членки вече поеха ангажменти за предотвратяване на всички форми на антисемитизъм и борба с тях, като изготвиха нови национални стратегии или предприеха мерки по линия на вече съществуващи национални стратегии и/или планове за действие за предотвратяване на расизма, ксенофобията, радикализацията и насилническият екстремизъм²⁸. За да имат въздействие, тези стратегии трябва да включват целенасочени действия и да бъдат подкрепени с подходящо финансиране. Приемането на определението на IHRA²⁹ и назначаването на специални пратеници или координатори от всички държави членки също са необходими стъпки за ефективни действия на национално равнище.

Засиленото участие на организациите на гражданското общество и еврейските общности е от ключово значение за успеха на стратегията. Комисията има за цел да засили активното сътрудничество с тях и да предостави финансова подкрепа за инициативи във всички области, обхванати от стратегията.

Целенасочени действия ще се осъществяват чрез широк спектър от програми на ЕС за финансиране³⁰, и по-специално програмата **„Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV)**³¹, която с бюджет от **1,55 милиарда евро е най-голямата програма за финансиране на ЕС в историята за насърчаване на основните права**. Освен това съответните действия ще бъдат подкрепяни чрез програми на ЕС като програма „Правосъдие“, „Хоризонт Европа“, „Творческа Европа“, „Еразъм+“, фонд „Вътрешна сигурност“, фондовете на политиката на сближаване, Инструмента за съседство, развитие и международно сътрудничество и Инструмента за предприемчивостна помощ (ИПП). Освен това чрез Инструмента за техническа

²⁵ Неотдавна бяха разработени и други определения за антисемитизъм, като например документът Nexis (2020 г.) и Декларацията от Ерусалим относно антисемитизма (2021 г.).

²⁶ [Наръчник за практическото използване на работното определение на IHRA за антисемитизъм](#)

²⁷ [Общите политически препоръки относно предотвратяването и борбата с антисемитизма](#), публикувани от Комисията срещу расизма на Съвета на Европа (ЕКРН) на 14 септември 2021 г., също могат да послужат като полезен документ за справка.

²⁸ [Декларация на Съвета относно интегрирането на борбата срещу антисемитизма в целия ЕС](#), 2 декември 2020 г.

²⁹ [Държави от ЕС, които вече са приели или одобрили определението на IHRA](#): Австрия, Белгия, България, Кипър, Чехия, Германия, Гърция, Испания, Франция, Унгария, Италия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Румъния, Швеция, Словакия и Словения.

³⁰ Съгласно настоящата многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г.

³¹ [C\(2021\) 2699 final; Програма „Права и ценности“](#).

подкрепя Комисията може да финансира структурни реформи в държавите членки, включително на многостранна основа, за да засили сътрудничеството и да доразвие най-добрите практики в борбата срещу дискриминацията и антисемитизма.

Всички действия на държавите членки, предприети за усвояване на средствата на ЕС, трябва изцяло да зачитат принципа на недискриминация. По-специално Хартата на основните права на ЕС, която забранява всяка дискриминация, основана, наред с другото, на расов или етнически произход, религия или убеждения, трябва да се спазва по време на подготовката, изпълнението, мониторинга, докладването и оценката на програмите. В случай на нарушаване на правилата на ЕС за борба с дискриминацията, включително дискриминация на евреи въз основа на тяхната религия или етническа принадлежност, финансирането може да бъде спряно. Комисията и държавите членки наблюдават спазването на тези правила за всички програми, финансирани от ЕС.

За да подкрепи изпълнението на настоящата стратегия и да подпомогне координирането на усилията на държавите членки, Комисията ще придаде официален характер на специалната **работна група за борба с антисемитизма** като постоянна структура, която обединява държавите членки, представителите на еврейските общности и други заинтересовани страни.

Агенцията на ЕС за основните права (FRA) също така ще помага на ЕС и държавите членки с доказателства, помощ и експертен опит при наблюдението на изпълнението на настоящата стратегия и националните стратегии или планове за действие за борба с антисемитизма.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще организира ежегоден **форум на гражданското общество за борба с антисемитизма**, на който се срещат представители на Комисията и еврейските общности, гражданското общество и други заинтересовани страни, за да се създадат връзки и да се увеличи максимално ефектът от съвместните действия и финансирането от ЕС.
- Ще подкрепя усилията на държавите членки за **разработване и прилагане на национални стратегии** за борба с антисемитизма или дискриминацията чрез Инструмента за техническа подкрепа³² и ще ги оцени до 2023 г.

Държавите членки се насърчават:

- Да разработят до края на 2022 г. **национални стратегии** за борба с антисемитизма или да включат мерки в националните си планове за действие срещу расизма и да осигурят **достатъчно финансиране** за тяхното изпълнение.
- Да **приемат и използват определението на IHRA за антисемитизъм** и да насърчават местните органи, регионите, градовете и други институции и организации да направят същото.
- Да **назначат специални пратеници/координатори** за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот.

1.2. Борба с антисемитския език на омразата и престъпленията от омраза

³² [Регламент \(ЕС\) 2021/240](#).

Евреите са основната мишена на престъпленията, извършени от антисемитски преследвания³³. Реторичните и физическите прояви на антисемитизъм обаче могат да бъдат насочени и към лица, които не са евреи³⁴.

71 % от евреите, които понякога носят или показват предмети, които биха могли да ги идентифицират като евреи, избягват да го правят поне понякога³⁵.

44 % от младите европейски евреи са били подложени на антисемитски тормоз³⁶.

Рамковото решение на ЕС относно борбата с расизма и ксенофобията посредством наказателното право³⁷ осигурява стабилна правна рамка за борба с антисемитските престъпления от омраза и езика на омразата, включително публичното оправдаване, отричане или грубо омаловажаване на Холокоста по начин, който има вероятност да подбуди към насилие или омраза. Неговото пълно и правилно транспониране е приоритет за Комисията³⁸. Правоприлагането и съдебната власт играят решаваща роля за ефективното прилагане на законодателството в областта на езика на омразата и престъпленията от омраза (включително Рамковото решение) и за защитата на правата на жертвите. За да се укрепи допълнително правната рамка, през 2021 г. Комисията ще представи инициатива за разширяване на списъка на „престъпления в ЕС“, така че да се включат престъпленията от омраза и езика на омразата³⁹.

Комисията подкрепя държавите членки чрез **Групата на високо равнище за борба с расизма, ксенофобията и другите форми на нетърпимост⁴⁰** и си сътрудничи с Агенцията на ЕС за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL), FRA⁴¹, Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN), държавите членки и организациите на гражданското общество с цел **разработването на обучения и изграждането на капацитет** за съдебните и правоприлагащите органи, подобряването на регистрирането на престъпленията от омраза и събирането на данни за тях, както и насърчаването на жертвите да докладват за такива престъпления и засилването на сътрудничеството между правоприлагащите органи и еврейските общности.

³³ Публикацията [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009-2019](#) (Антисемитизъм — преглед на антисемитските инциденти, регистрирани в Европейския съюз през периода 2009—2019 г.) показва, че в държавите членки всяка година се регистрират официално хиляди инциденти, включително от организациите на гражданското общество, работещи в тази област.

³⁴ В съответствие с [определението на IHRA за антисемитизъм](#).

³⁵ [Второ проучване на FRA от 2018 г.](#)

³⁶ [Young Jewish Europeans: perceptions and experiences of antisemitism](#) (Млади европейски евреи — възприятия и опит във връзка с антисемитизма), FRA, 2019 г.

³⁷ [Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г.](#)

³⁸ От октомври 2020 г. насам Комисията започна няколко производства за установяване на нарушение, за да гарантира пълното и правилно транспониране на рамковото решение от държавите членки.

³⁹ В член 83 от ДФЕС.

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/51025/en>

⁴¹ [Encouraging hate crime reporting - The role of law enforcement and other authorities](#) (Насърчаване на докладването на престъпления от омраза — ролята на правоприлагащите и други органи), FRA, 2021 г.

Стратегията на ЕС за правата на жертвите (2020—2025 г.)⁴² има за цел да гарантира, че жертвите на престъпления, включително на антисемитски престъпления от омраза, могат да разчитат изцяло на своите права и да бъдат защитени от вторично виктимизиране⁴³. **Структурите за подкрепа на жертвите на антисемитски инциденти в Европа често са неподходящи.** Държавите членки се насърчават да създадат интегрирани и целенасочени специализирани услуги за подкрепа на най-уязвимите жертви, включително за жертвите на антисемитски престъпления от омраза. Държавите следва също така да осигурят специално обучение по недискриминация за полицията и други лица, които влизат в контакт с жертви на антисемитски престъпления от омраза.

Комисията ще продължи да наблюдава прилагането на **Директивата за правата на жертвите**⁴⁴, която гарантира, че всички жертви на престъпления имат права, включително достъп до специализирани услуги за подкрепа и мерки за защита, които отговарят на техните индивидуални потребности и уязвимост. С **европейската стратегия за съдебно обучение за периода 2021—2024 г.**⁴⁵ Комисията подкрепя обучението на работещите в сферата на правосъдието, за да се гарантира, че законодателството на ЕС се прилага правилно и че специалистите притежават съответните умения. Комисията също така ще подкрепи **разработването на обучения и материали относно антисемитизма** и ще ги публикува на Европейската платформа за обучение⁴⁶ на европейския портал за електронно правосъдие. Със **стратегията на ЕС за правата на детето**⁴⁷ Комисията има за цел да интегрира правата на децата във всички политики на ЕС, за да защитава по-добре децата, които са жертви на дискриминация, включително на базата на религия или убеждения.

Надеждните и съпоставими данни за антисемитските инциденти са от решаващо значение за оценката на разпространението на антисемитизма в Европа и за ефективната борба с него⁴⁸. Регистрирането на докладвани инциденти често е непоследователно, тъй като държавите членки използват различни методи и поради това данните не могат да бъдат сравнявани. В рамките на групата на високо равнище за борба с расизма и ксенофобията **FRA ще помага на държавите членки да подобрят и съгласуват методиките си** за записване и събиране на данни относно престъпленията от омраза, включително относно антисемитизма.

Недостатъчното докладване е предизвикателство: 79 % от анкетираните евреи не са съобщили на нито една организация за най-сериозния си антисемитски инцидент⁴⁹. Във връзка с това държавите членки следва да улеснят жертвите на антисемитски престъпления от омраза и език на омразата да съобщават за инциденти, като им предлагат различни канали, за да се повиши равнището на докладване и да се подобри регистрирането на такива инциденти.

⁴² [COM\(2020\) 258 final](#).

⁴³ Вторичното виктимизиране може да бъде определено като възникването на отрицателни последици за жертвите, които могат да произтичат от участието им в наказателни производства, включително излагането им на контакт с извършителите на престъпленията, съдебните органи и/или широката общественост.

⁴⁴ [Директива 2012/29/ЕС](#).

⁴⁵ [COM\(2020\) 713 final](#).

⁴⁶ [Европейска платформа за обучение](#).

⁴⁷ [COM\(2021\) 142 final](#).

⁴⁸ [Германия](#) и [Обединеното кралство](#) финансират [неправителствени организации](#), които регистрират антисемитски инциденти, като използват методики, съгласувани с полицията. Тези организации са свързани със структурите на еврейската общност и допринасят за официалната полицейска статистика.

⁴⁹ [Второ проучване на FRA от 2018 г.](#)

Ключови действия:

Комисията:

- Ще окаже чрез програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ подкрепа на организации и проекти за борба с **антисемитските език на омраза и престъпления от омраза, както и за регистрирането им.**
- Ще подпомага държавите членки да гарантират, включително чрез финансиране от ЕС, че са налице **интегрирани и целеви услуги за подкрепа**, които са достъпни за жертвите на антисемитски престъпления от омраза.
- Ще увеличи подкрепата за **обучителни програми и дейности за изграждане на капацитет за борба с антисемитизма, предназначени за професионалисти в областта на правосъдието и правоприлагането**, включително чрез Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) и Агенцията на ЕС за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL).

Държавите членки се насърчават:

- Да приключат бързо **транспонирането и прилагането на Рамковото решение** относно борбата с расизма и ксенофобията и да осъществяват наказателно преследване на антисемитските език на омраза и престъпления от омраза в съответствие със законодателството на ЕС и националното законодателство.
- Да се координират тясно с Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) и CEPOL и да си сътрудничат с организациите на гражданското общество във връзка с **обучителните дейности** за борба с антисемитизма.

1.3. Борба с антисемитизма онлайн

Антисемитизмът е широко разпространен онлайн⁵⁰ и може да доведе до радикализация и физически нападения. Антисемитските изказвания – както онлайн, така и офлайн – подбуждащи към насилие и омраза, са криминализирани съгласно Рамковото решение относно борбата с расизма и ксенофобията. Антисемитските стереотипи, митове за конспирация и дезинформация, макар и да не са непременно незаконни, са вредни. От началото на пандемията от COVID-19 антисемитизмът в интернет рязко се увеличи⁵¹. За да се справим ефективно с този проблем, е необходима повече информация за това, как антисемитското съдържание се разпространява онлайн, и за историята и мотивацията на лицата, които споделят такова съдържание. Трябва да бъдат намерени също нови и иновативни методи по отношение на дискриминацията и антисемитската омраза в интернет.

Свързаните с нацизма символи, сувенири и литература, както и съвременните им варианти са лесно достъпни онлайн. Излагането и продажбата на такива продукти може да представлява език на омраза съгласно националните закони за прилагане на Рамковото решение, когато те публично подбуждат към омраза и насилие. Даже когато случаят не такъв, тяхната достъпност онлайн може да затвърди нацистката идеология и да стимулира антисемитска субкултура. Диалогът с промишлеността и ИТ дружествата

⁵⁰ 89 % от анкетираните европейски евреи смятат, че антисемитизмът е най-големият проблем онлайн, като 80 % заявяват, че антисемитските изявления са най-често срещаният токсичен език, на който са се натъквали. ([Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)). Евреите са основна цел на токсичния език онлайн (като варират от 6,3 % до 27,9 % от случаите в зависимост от платформата). Проучване: [Heroes and scapegoats \(Герои и изкупителни жертви\)](#), 2021 г.

⁵¹ Проучването [The rise of antisemitism online during the pandemic \(Възходът на антисемитизма онлайн по време на пандемията\)](#) установи седемкратно увеличение на антисемитските публикации в профилите на френски език и над 13 пъти увеличение на броя им в германските профили по време на пандемията.

трябва да бъде засилен, като се използва опитът от Кодекса за поведение за противодействие на незаконния език на омраза онлайн, за да се гарантира тяхното сътрудничество за избягване на излагането и/или продажбата на такива предмети.

Директивата за аудио-визуалните медийни услуги⁵² предвижда държавите членки да гарантират, че доставчиците на платформи за споделяне на видеоклипове вземат подходящи мерки за защита на широката общественост от аудио-визуално съдържание и от търговски съобщения, съдържащи подбуждане към насилие или омраза, включително антисемитско съдържание. Предложението за **законодателен акт за цифровите услуги**⁵³ определя ясни, хармонизирани задължения за надлежна проверка за онлайн платформите, включително процедури за уведомяване и предприемане на действия във връзка с незаконно съдържание и продукти, като дава възможност на потребителите да съобщават за език на омраза по лесен и ефективен начин. Освен това, що се отнася до много големите онлайн платформи, предложението е насочено към отстраняване на оставащите пропуски, които дават възможност за незаконно и вредно поведение онлайн, по-специално срещу уязвими групи.

Кодексът на поведение във връзка с незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза⁵⁴, представлява доброволно сътрудничество между Комисията и ИТ дружествата с цел предотвратяване на разпространението на незаконни изказвания, включително на антисемитски език на омразата. За да се улеснят интегрираните действия на държавите — членки на ЕС, във фокуса на които са групи и лица, разпространяващи онлайн съдържание на омраза и терористично съдържание, Европол координира общоевропейски дни за действие, насочени срещу наличните в интернет расистки и ксенофобски език на омраза⁵⁵ и терористично и свързано с насилие екстремистко съдържание, включително антисемитско съдържание.

В рамките на **плана за действие относно дезинформацията**⁵⁶ и **плана за действие за европейската демокрация**⁵⁷ Комисията и ЕСВД ще продължат да обръщат специално внимание на анализирането и реагирането на кампании за дезинформация, език на омраза, подбуждане към насилие и екстремистка реторика, включително чрез Оперативната група на ЕСВД за стратегическа комуникация с Източното съседство (East StratCom). Освен това в процес на укрепване е **Кодексът за поведение във връзка с дезинформацията**^{58,59}, което също допринася за по-успешната борба с антисемитизма онлайн. Организациите на гражданското общество работят в тясно сътрудничество с Комисията и онлайн платформите, за да прилагат двата кодекса за поведение.

Новите технологии създават нови възможности за подобряване на живота на хората, но също така могат да изострят дискриминацията и да умножат вредното съдържание онлайн, включително антисемитското съдържание. Целта на **Законодателния акт за изкуствения интелект (ИИ)**⁶⁰ е да се предотврати разпространението посредством високорискови системи с ИИ на дискриминация и предубеждения, включително антисемитска омраза. Алгоритмите на ИИ могат да се използват и за подсилване на

⁵² [Директива 2010/13/ЕС](#).

⁵³ [COM\(2020\) 825 final](#).

⁵⁴ [Кодекс на поведение във връзка с незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза](#).

⁵⁵ [Stopping Hate Speech Online: Europol Coordinates First Europe-Wide Action Day \(Да спрем езика на омразата онлайн: Европол координира първия ден на действие в цяла Европа\)](#), 5 ноември 2020 г..

⁵⁶ [JOIN\(2018\) 36 final](#).

⁵⁷ [COM\(2020\) 790 final](#).

⁵⁸ [Кодекс на ЕС за поведение във връзка с дезинформацията](#).

⁵⁹ [COM\(2021\) 262 final](#).

⁶⁰ [COM\(2021\) 206 final](#).

положителните послания и контрапропагандата чрез обединяването на експерти с цел справяне с наличните в интернет антисемитизъм, митове за конспирация и отричане или изкривяване на Холокоста.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще засили борбата срещу антисемитизма онлайн чрез подкрепа за създаването на **общоевропейска мрежа от доверени податели на сигнали и еврейски организации** в съответствие с Кодекса за поведение. Тя също така ще подкрепя Европейската обсерватория за цифрови медии и нейните национални центрове за **повишаване на капацитета на техните проверители на факти** във връзка с дезинформацията и ще работи с независими организации за разработване на **противодействащи послания**, включително на езици извън ЕС.
- Ще организира **хакатон** за улесняване на обмена между експерти с цел разработване на нови иновативни начини за справяне с антисемитизма в онлайн и цифрова среда.
- Ще си сътрудничи с бизнеса и ИТ дружествата за **предотвратяване на незаконното предлагане и продажба онлайн на свързани с нацизма символи, сувенири и литература**.
- Ще извърши **цялостен анализ на данните**, за да се разбере по-добре разпространението на антисемитизма онлайн — каналите, по които пътува и се размножава.
- Ще обърне внимание на антисемитския език на омраза в предстоящата актуализирана **стратегия за по-добър интернет за децата**.

Държавите членки се насърчават:

- Да **оказват подкрепа, включително финансова, на организациите на гражданското общество** в борбата с антисемитския език на омраза, дезинформацията и митовете за конспирация онлайн на съответните езици.
- Да **укрепват капацитета** на националните правоприлагащи и съдебни органи за наказателно преследване на езика на омраза онлайн.

1.4. Борба с антисемитската дискриминация

Евреите рискуват да бъдат подложени на дискриминация, по-специално когато могат да бъдат идентифицирани като евреи, т.е. като носят *кипа* или верижка с Давидовата звезда или когато говорят открито за своята еврейска идентичност. Те могат да бъдат изложени на риск от дискриминация при кандидатстване за работа или на работното място, както и в други области като образование, здравеопазване или жилищно настаняване. Правото на ЕС забранява дискриминацията, основана на расов или етнически произход, религия или убеждения, включително антисемитизма. По-специално **Директивата за равенството между расите**⁶¹ предлага защита на евреите от дискриминация (включително тормоз) въз основа на „расов или етнически произход“ в някои области на живота⁶², а **Директивата на ЕС за равно третиране в**

⁶¹ [Директива 2000/43/ЕС](#).

⁶² Заетост и професионално обучение, социална закрила, включително социална сигурност, социални придобивки, образование и достъп до стоки и услуги и предоставяне на стоки и услуги, включително жилищно настаняване.

областта на заетостта⁶³ предлага защита на евреите от дискриминация или тормоз въз основа на религия или убеждения в областта на заетостта.

Националните органи по въпросите на равенството насърчават, анализират, наблюдават и подкрепят равното третиране. До 2022 г. Комисията ще предложи ново законодателство за засилване на тяхната роля. Хартите за многообразието насърчават организациите да разработват и прилагат политики за многообразие и приобщаване на работното място. Платформата на ЕС за харти на многообразието бе създадена, за да позволи на съществуващите харти да обменят и споделят опит и добри практики⁶⁴. Те следва също така систематично да разглеждат специфичните предизвикателства, свързани с идентифицирането и борбата с антисемитизма на работното място.

Данните за равенството, свързани с евреите, са относително оскъдни поради чувствителността на събирането на данни въз основа на расов или етнически произход, религия или убеждения, както и поради факта, че европейските евреи са сравнително малка група, което води до наличие на по-малко обобщени данни от по-големи проучвания. Групата на високо равнище на ЕС по въпросите на недискриминацията, равенството и многообразието, чрез специална подгрупа, подкрепя държавите членки при събирането на данни, за да се подпомогне анализът на състоянието на равенството при пълно зачитане на основните права⁶⁵. Освен това Комисията ще предприеме поредица от действия за преодоляване на расовите и етническите стереотипи с медиите, гражданското общество и представителите на хората с малцинствен расов или етнически произход, както и ще предприеме действия за осигуряване на последователен подход към събирането на данни за равенството, по-специално по отношение на данните, разбити по расов или етнически произход⁶⁶.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще предложи задължителни стандарти за **националните органи по въпросите на равенството** до 2022 г. и ще си сътрудничи с **Equinet**⁶⁷ и **органите по въпросите на равенството** с цел повишаване на познанията им относно антисемитизма.
- Ще подкрепя държавите членки при **разработването и прилагането на реформи**, насочени към справяне с дискриминацията в училищата като цяло — и по-специално антисемитизма — в рамките на Инструмента за техническа подкрепа, включително на многонационална основа, за да се улесни по-тясното сътрудничество и да се надграждат най-добрите практики.
- Ще включва данните, свързани с антисемитизма и евреите в ЕС, в **събирането и използването на данни за равенството** въз основа на расов или етнически произход и религия или убеждения.

Държавите членки се насърчават:

- Да гарантират, че **националните органи по въпросите на равенството разполагат със съответните средства**, за да гарантират, че случаите на антисемитска дискриминация се разглеждат и докладват по подходящ начин.

⁶³ [Директива 2000/78/ЕС](#).

⁶⁴ [Платформа на ЕС за хартите на многообразието](#)

⁶⁵ [Подгрупа „Данни за равенството“](#), FRA, 2019 г.

⁶⁶ [План за действие за борба с расизма, COM\(565\) final](#).

⁶⁷ European Network of Equality Bodies (Европейска мрежа на органите по въпросите на равенството).

- **Да вземат мерки срещу антисемитската дискриминация** във всички области, включително образованието и обучението, заетостта, здравеопазването и жилищното настаняване, чрез целенасочени действия като обучение и повишаване на осведомеността.

1.5. Европейската комисия дава пример

Като част от собствената си стратегия за човешките ресурси Комисията ще продължи да се стреми към **приобщаваща и разнообразна работна среда**⁶⁸ без антисемитизъм чрез политики за многообразие и равенство, които предотвратяват тормоза, дискриминацията и всяка форма на расизъм. По-специално тя ще продължи да разширява осведомеността сред своите служители относно антисемитизма и начините за борба с него и да повишава разбирането за еврейския живот и култура, включително като част от общия акцент върху основните европейски ценности, като например зачитането на малцинствените групи. Обучението ще обхваща също така несъзнателни предубеждения, включително основани на възприятията за религията или убежденията. Комисията ще продължи да отбелязва Холокоста с вътрешни събития за персонала и инициативи за повишаване на осведомеността, както и ще продължи да бъде домакин на ежегодната Евро-Ханука⁶⁹, за да бъде признато многообразието сред служителите. Комисията приканва останалите институции на ЕС също да предприемат стъпки за насърчаване на многообразието и приобщаването сред собствения си персонал.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще продължи прилагането на **подход на нулева толерантност към инциденти с антисемитизъм** в рамките на институцията, като използва като критерий определението на Международния алианс за възпоменание на Холокоста.
- Ще осигури **обучение за целеви служители**, като например специалисти в областта на човешките ресурси, за разпознаване на антисемитизма въз основа на определението на Международния алианс за възпоменание на Холокоста и ще организира учебни посещения, когато е уместно, например в Израел.
- Ще насърчава използването на гъвкави **схеми на работа** с цел зачитане на религиозните празници за целия си персонал.
- Ще прикани европейските училища да направят необходимото всички ученици да научат за еврейския живот в Европа, Холокоста и антисемитизма и да отбелязват **годишния международен ден в памет на жертвите на Холокоста**, включително чрез евентуални посещения на възпоменателни обекти.

II. ЗАЩИТА И ПОДКРЕПА НА ЕВРЕЙСКИЯ ЖИВОТ В ЕС

„Страхувам се, че живях достатъчно дълго, за да видя, че неща, за които си мислех, че историята окончателно (ги) е изхвърлила, са били само латентни.“

— **Лилиана Сегре (оцеляла от Холокоста)**

За да могат евреите да участват пълноценно в европейския живот, от съществено значение е те да се чувстват в безопасност и сигурност. При все това сигурността е

⁶⁸ През ноември 2020 г. Европейската комисия създаде свое бюро за многообразие и приобщаване.

⁶⁹ [Еврейско честване на светлината.](#)

основната грижа за еврейската общност⁷⁰. 38 % от евреите са обмисляли възможността да емигрират, защото не се чувстват в безопасност като евреи в ЕС⁷¹.

Една трета (34 %) от евреите избягват да посещават еврейски събития или обекти поне понякога, защото не се чувстват в безопасност там или по пътя за там⁷².

Няколко смъртоносни терористични нападения в Европа показаха, че еврейските сгради невинаги са защитени по подходящ начин. Въпреки че националните органи са отговорни за защитата на всички граждани, повечето еврейски общности и организации на гражданското общество трябваше да инвестират значителни средства в собствените си мерки за сигурност.

2.1. Борба с насилническия екстремизъм и тероризма, насочени срещу евреите

Стратегията за Съюза на сигурност⁷³ за периода 2020—2025 г. има за цел да гарантира сигурност за всички в ЕС в съответствие с ценностите и принципите на ЕС. Програмата за борба с тероризма от 2020 г.⁷⁴ засилва борбата с тероризма и насилническия екстремизъм и повишава устойчивостта на ЕС на терористични заплахи.

В рамките на плана за действие от 2017 г. за подкрепа на защитата на обществените пространства, включително местата за богослужение⁷⁵, Комисията разработи различни насоки⁷⁶, инструменти и обучения⁷⁷ в подкрепа на работата на държавите членки и религиозните общности в тази област. В заключенията на Съвета от юни 2021 г. относно защитата на обществените пространства⁷⁸ се подчертава, че местата за богослужение изискват специфични мерки за защита.

Необходимо е допълнително да се засили сътрудничеството между публичните органи и религиозните лидери и конгрегации, включително еврейските, за да се повиши равнището на осведоменост по въпросите на сигурността и да се укрепят ангажираността и устойчивостта на общността чрез дейности за изграждане на доверие. Това ще насърчи добрите практики и обучението в областта на защитата на местата за богослужение, които все повече са под прицела на терористични нападения. Комисията ще **организира и конференция на високо равнище** относно защитата на еврейските общности в ЕС.

⁷⁰ 47 % от европейските евреи се опасяват, че ще станат жертва на антисемитски словесни обиди или тормоз, а 40 % – че ще бъдат физически нападнати през следващите 12 месеца. ([Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)).

⁷¹ [Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)

⁷² [Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)

⁷³ [COM\(2020\) 605 final.](#)

⁷⁴ [COM\(2020\) 795 final.](#)

⁷⁵ [COM\(2017\) 612 final.](#)

⁷⁶ [Насоки — защита на периметъра на сградата](#), JRC, 2020 г.

⁷⁷ Комисията предлага ежегодно есенно обучение относно защитата на обществените пространства за участници в религиозни общности.

⁷⁸ [Заключения на Съвета относно защитата на обществените пространства](#) 7 юни 2021 г.

Комисията ще продължи да подкрепя държавите членки и еврейските общности за **засилване на защитата на местата за богослужение** като част от подкрепата си за защитата на обществените пространства. Следващата покана за представяне на предложения ще бъде публикувана през 2022 г. и ще увеличи общата сума на 24 милиона евро. Комисията, заедно с Центъра на Европейския съюз за анализ на информация, ще проучи възможността за **редовни оценки от страна на ЕС на специфичните заплахи за евреите и техните общности и места за богослужение** с цел по-добро разбиране, предотвратяване, защита и реагиране на специфични рискове за сигурността.

За да се води борба с насилническият екстремизъм, от съществено значение е да укрепим нашите демократични общества и да повишим устойчивостта на обществото спрямо екстремистките идеологии. Антисемитизмът се среща в целия спектър от екстремистки идеологии — от джихадизма до насилническият десен екстремизъм. Радикализацията, набирането на терористи и подготовката на терористични нападения често се извършват онлайн. **Регламентът относно борбата с разпространението на терористично съдържание онлайн**⁷⁹ се занимава с този въпрос, като изисква от онлайн платформите да играят по-активна роля в откриването на такова съдържание и премахването му в рамките на най-много 1 час.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще предостави финансиране от ЕС в подкрепа на проекти, насочени към **защитата на обществените пространства и местата за богослужение**, и ще направи равностойна, в сътрудничество с държавите членки, на съществуващите национални мерки за сигурност и защита.
- Ще продължи да финансира **научноизследователски и иновационни дейности**, най-вече чрез програмата „Хоризонт Европа“, насочени към разбирането на съвременните тенденции на радикализация, както и на средствата и моделите за ефективно предотвратяване и реагиране на тези тенденции.
- Ще засили **оперативната си подкрепа** за държавите членки и еврейските общности чрез предоставяне на обучение относно мерките за сигурност. Това ще включва посещения на консултанти на ЕС в областта на сигурността в държавите членки, за да се създаде **мрежа от обучители** относно защитата на местата за богослужение.
- Ще идентифицира чрез **Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN)** специфичното значение на антисемитизма и последиците му в работата си по предотвратяването и противодействието на насилствения екстремизъм.
- Ще си **сътрудничи тясно с Европол**, включително с неговото звено на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет, с цел борба с антисемитския тероризъм и насилнически екстремизъм онлайн чрез предприемането на действия срещу групи и лица, разпространяващи терористично съдържание онлайн, и гарантирането на **бързото прилагане на Регламента за онлайн съдържанието на тероризма**.
- Ще оказва подкрепа за възпоменанието на **жертвите на терористични нападения, включително чрез цифрова стена за жертвите**.

⁷⁹ [Регламент \(ЕС\) 2021/784](#).

Държавите членки се насърчават:

- Да приемат необходимите мерки за **гарантиране на сигурността на еврейските сгради** и да предоставят достатъчна финансова или друга подкрепа, включително с подкрепата на националните годишни програми на **фонд „Вътрешна сигурност“ на ЕС — Полиция**.
- Да интегрират и прилагат инструментите и насоките на ЕС⁸⁰ за **защита на местата за богослужение** като част от националните си стратегии относно антисемитизма.
- Да **използват подкрепата на Европол по отношение на дейностите за борба с тероризма**, както онлайн, така и офлайн, и свързаните с тях разследвания, включително свързаните с расизма, ксенофобията и антисемитизма.

2.2. Подкрепа на еврейския живот и свободата на религията и убежденията

Еврейският живот е част от многообразието на ЕС. Евреите могат да бъдат светски, либерални, реформирани, агностици, ортодоксални или ултраортодоксални; те могат да бъдат ашкенази или сефарди; те могат да имат корени в бившия Съветски съюз, Близкия изток, Централна Азия, Африка и другаде. Много евреи са част от смесени семейства, което допълнително увеличава тяхното многообразие на произход и убеждения⁸¹. Въпреки дългогодишното присъствие на евреите в Европа, хората имат оскъдни **познания за еврейския живот и юдаизма**. Само 3 % от европейците се чувстват „много добре информирани“ за еврейската история, обичаи и практики, докато 68 % заявяват, че са „неинформирани“⁸². За да се премахнат предразсъдъците и да се постигне пълно признаване на **еврейския живот като част от европейското общество**, трябва да се повиши осведомеността и познаването на еврейската история и култура сред широката общественост⁸³.

Евреите изразяват своята еврейска идентичност чрез специфични културни, традиционни и религиозни практики, които припомнят тяхната история и представляват уроци за бъдещите поколения. Една от тези практики е пролетният фестивал *Ту би Шеват* (Нова година на дърветата), еврейски празник, посветен на опазването на природата, на който празнично се засаждат дървета.

Друг пример е *Шхита*, кашер клането⁸⁴ на животни. В решението си от декември 2020 г. относно обредното клане Съдът на ЕС⁸⁵ призна, че държавите членки могат да приемат различни правила въз основа на националния контекст, като същевременно гарантират спазването на член 10, параграф 1 от Хартата⁸⁶, като постигат справедлив

⁸⁰ Напр. инструментът за оценка на уязвимостта и [Краткото ръководство на ЕС в подкрепа на защитата на местата за богослужение](#).

⁸¹ [Jews in Europe at the turn of the millennium: population trends and estimates \(Еврейците в Европа в началото на хилядолетието: тенденции и оценки на населението\)](#) от Sergio DellaPergola и Daniel Staetsky, European Jewish Demography Unit/JPR, 2020.

⁸² [Евробарометър 484: Възприятия за антисемитизма, януари 2019 г.](#)

⁸³ За 82 % от евреите в ЕС забраната за обрязване би била проблем, а за 69 % забрана за традиционно клане би била проблем ([Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)).

⁸⁴ Традиционното клане (Шхита) е практиката на кашер клане на животни в контекста на предписаната практика за целите на производството на храни. За 69 % от евреите забраната за традиционно клане би била проблем ([Второ проучване на FRA за 2018 г.](#)).

⁸⁵ [Дело C-336/19; Centraal Israëlitisch Consistorie van België и др.](#), 17 декември 2020 г.

⁸⁶ Член 10, параграф 1: „Всеки има право на свобода на изразяване. Това право включва свободата да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на публичните власти и независимо от границите“.

баланс между зачитането на свободата на изповядване на религия и защитата на хуманното отношение към животните⁸⁷.

Еврейският живот може да процъфтява само в рамките на приобщаващо общество въз основа на здрави и изпълнение с доверие отношения с другите общности, включително новодошлите, по-специално на местно равнище. Културата може да играе важна роля за развитието на приобщаващо общество. От музиката до киното и сценичните изкуства културният сектор е мощен фактор за насърчаване на приобщаването и за борба с всички форми на дискриминация. **Комисията подкрепя еврейската култура и изкуство** чрез програми на ЕС за финансиране, като програмата „Творческа Европа“, чиято цел е борба със стереотипите, включително по отношение на евреите, в европейското общество.

Спортът и медиите също играят важна роля за насърчаване на приобщаването. Във футбола някои национални федерации и клубове вече действат по отношение на антисемитското поведение и инциденти. Комисията ще поддържа тясна връзка с инициативите на гражданското общество и други заинтересовани страни за засилване на борбата срещу антисемитизма и расизма във футбола в предстоящото споразумение за сътрудничество с УЕФА (2022—2024 г.) и за справяне с антисемитизма в спорта като цяло в сътрудничество с други партньорски организации, включително чрез кампании в социалните медии. Стереотипите се срещат и в медиите. Като защита свободата на печата, Комисията ще подкрепя **обучението на журналистите** относно разпознаването на всички форми на антисемитизъм и разкриването на антисемитски предубеждения в репортажите.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще повиши знанията и разбирането за еврейския живот сред широката общественост чрез **кампания за повишаване на осведомеността** в тясно сътрудничество с еврейските общности, включително чрез **межкултурен и междурелигиозен диалог** и дейности.
- Ще насърчава връзките между **еврейската традиция за засаждане на дървета** на празника *Ту би Шеват*, включително от ученици, и **ангажимент на ЕС за засаждането на 3 милиарда дървета допълнително** в рамките на стратегията за биологичното разнообразие и горите за 2030 г., като така се постигне взаимно повишаване на осведомеността и видимост⁸⁸.
- Ще улесни **обмена на практики** между публичните органи и еврейските и мюсюлманските общности по отношение на клането на животни въз основа на религиозни традиции, като се използва опитът на международни организации като ООН, ОССЕ-БДИПЧ и Съвета на Европа.
- Ще предприеме действия за борба с антисемитизма и подкрепя на еврейския живот на **регионално и местно равнище**, включително чрез картографиране и разработване на **ръководство за добри практики и обучение** за организациите, които действат на регионално и местно равнище.
- Ще подкрепя обмена чрез **Европейската мрежа за интеграция** на добри практики за информиране на мигрантите за ценностите на ЕС, включително за борба с антисемитизма, например чрез работа с мигрантите като посланици на

⁸⁷ Точка 71 от решението. Съгласно Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета традиционното клане е разрешено в степента, необходима за нуждите на съответните религиозни общности, а по-строгите правила от страна на държавите членки трябва да бъдат надлежно обосновани.

⁸⁸ [COM\(2020\)380 final](#).

ценностите на ЕС.

Държавите членки се насърчават:

- Да гарантират чрез **политически и правни мерки**, че религиозните групи или общности, включително евреите, могат да живеят живота си в съответствие със своите религиозни и културни традиции.
- Да повишат **осведомеността** сред широката общественост **относно еврейския живот и традиции**, включително чрез публично отбелязване на дни, които са от значение за евреите, и чрез финансиране на проекти и провеждане на кампании.

2.3. Опазване на еврейското наследство

Еврейското културно наследство е неразделна част от европейската култура. Унищожаването на еврейските общности по време на Холокоста промени облика на Европа и остави много сгради, гробища и други обекти на еврейското наследство без надзор или неизползвани. Това „осиротяло наследство“ в момента често е в лошо състояние или е застрашено от западане.

Европейската рамка за действие в областта на културното наследство⁸⁹ включва специфична мярка относно еврейските гробища в Европа. Културното наследство на Европа, включително еврейското наследство, се подпомага от редица политики, програми и финансиране на ЕС, по-специално „Творческа Европа“, „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“, програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ и фондовете на политиката на сближаване. В Рамковата конвенция на Съвета на Европа за стойността на културното наследство за обществото (Конвенцията от Фаро)⁹⁰ се изтъкват важните аспекти на наследството, тъй като те са свързани с правата на човека и демокрацията, и се насърчава по-широкото разбиране на наследството и неговата връзка с общностите и обществото⁹¹. Декларацията от Терезин относно активите от времето на Холокоста и свързаните въпроси⁹², подписана от всички държави членки през 2009 г.⁹³, очертава няколко мерки, целящи възстановително правосъдие за жертвите на нацистки преследвания и техните потомци. В контекста на DiscoverEU⁹⁴ пътуващите младежи се насърчават да посещават обекти на културното наследство, за да повишат осведомеността си за европейското културно наследство.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще прикани градовете, кандидатстващи за титлата **европейска столица на културата**, да проучат историята на живеещите в тях малцинства, включително историята на еврейската общност.
- Ще използва **Европейските дни на наследството**, съвместна инициатива на

⁸⁹ [Европейска рамка за действия в областта на културното наследство.](#)

⁹⁰ [Конвенцията от Фаро](#) беше приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 13 октомври 2005 г., открита за подписване от държавите членки на 27 октомври 2005 г. и влезе в сила на 1 юни 2011 г.

⁹¹ [Резолюция 2309 \(2019\).](#)

⁹² [Декларация от Терезин, 2009 г..](#)

⁹³ Вж. също: [Съвместна декларация на Европейската комисия и чешкото председателство на ЕС](#), подписана на 29 юни 2009 г.

⁹⁴ https://europa.eu/youth/discovereu_bg

Съвета на Европа и Комисията, за да привлече вниманието към еврейското наследство в Европа.

- Ще продължи **проекта за цифров регистър на еврейското културно наследство**⁹⁵, който има за цел разработването на всеобхватна база данни с информация за културните активи, които са били собственост на евреи и са били заграбени от нацистите, събирането на добри практики и предлагането на дейности за повишаване на осведомеността.
- Ще стартира подготвително действие за **защита на еврейските гробища в Европа**, като се използват резултатите от два предишни пилотни проекта на Европейския парламент⁹⁶ по тази тема и се насърчават връзките между групите, заинтересовани от опазването на еврейските гробища.
- Ще насърчава **посещенията на млади хора**, пътуващи из Европа, на обекти на еврейското културно наследство в контекста на **DiscoverEU**.

Държавите членки се насърчават:

- Да поощряват и подкрепят Европейските дни на наследството, като изтъкват **еврейското наследство в национален контекст**, включително в националните музеи, спонсорираните от държавата фестивали и изкуствата.
- Да подкрепят **поддържането и опазването на еврейското наследство** съгласно Конвенцията от Фаро.
- Да използват възможностите за финансиране от ЕС, включително **фонда по политиката на сближаване**, за опазване на еврейското наследство.
- Да прилагат Декларацията от Терезин от 2009 г.

III. ОБРАЗОВАНИЕ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ВЪЗПОМЕНАНИЕ

„Колко е прекрасно, че всеки, без да чака и миг повече, може да започне да прави света по-добър сега.“

— Ане Франк

За да изградят бъдещето на Европа, хората трябва да разберат нейното минало. Познаването на еврейския живот и антисемитизма в Европа през вековете и въздействието на Холокоста върху еврейския народ и европейския континент са от съществено значение, за да се разбере антисемитизмът днес и да не се допуска такива жестокости да се случат отново. **Образованието и изследванията за еврейския живот, антисемитизма и Холокоста** са от решаващо значение в това отношение и следва да се съсредоточат не само върху Холокоста, но и върху еврейския принос към европейското общество.

В **европейското пространство за образование**⁹⁷ и новите съобщения относно **европейско научноизследователско пространство**⁹⁸ се разглеждат въпроси, свързани с приобщаването, равенството и недискриминацията. Комисията предложи също равните възможности да бъдат ценност, споделяна от държавите членки в областта на научните изследвания и иновациите, в контекста на предстоящия **Пакт за научни изследвания и иновации**.

⁹⁵Базата данни, създадена по време на етап I на проекта, е достъпна на следния адрес: <https://pilot-demo.jdcrp.org>

⁹⁶<https://www.esjf-surveys.org/>.

⁹⁷[COM\(2020\) 625 final](#).

⁹⁸[COM\(2020\) 628 final](#).

Планът за действие в областта на цифровото образование (2021—2027 г.) се съсредоточава върху значението на борбата с дезинформацията и насърчаването на цифровата грамотност в областта на образованието и обучението чрез разработването на насоки за учителите и преподавателите с цел насърчаване на критичното мислене, толерантността и отговорното използване на интернет. Освен това ЮНЕСКО и ОССЕ/БДИПЧ многократно са призовавали за насърчаване на образователни програми в участващите държави, включително в държавите – членки на ЕС, с цел повишаване на осведомеността сред младите хора относно значението на взаимното уважение и разбирателство. ЮНЕСКО и ОССЕ/БДИПЧ насърчават чрез ангажиментите си познаването на антисемитизма, което гарантира систематичен подход, включително разработване и използване на учебни програми за справяне със съвременните форми на антисемитизъм⁹⁹.

3.1. Образование и изследвания за антисемитизма и еврейския живот

Всяко дете трябва да учи за еврейския живот и антисемитизма като неразделна част от историята на Европа. Образованието може да **засили устойчивостта на младите хора на антисемитски идеи** и идеологии и на всички форми на нетолерантност и дискриминация. Възможностите за диалог с еврейските общности и техните членове, както и с други малцинства и религиозни групи, също могат да насърчат взаимното разбирателство. **Европейската година на младежта 2022** ще предложи нови възможности в това отношение. Училищата и университетите трябва да бъдат безопасни места за всички. Учителите следва да имат възможностите да разглеждат антисемитизма, Холокоста, еврейския живот и история, включително в мултикултурни класни стаи.

Комисията подкрепя научните изследвания в областта на антисемитизма, еврейския живот и Холокоста чрез „Хоризонт 2020“ и програмата „Европа за гражданите“, като с това ще се продължи и при програмите приемници „Хоризонт Европа“¹⁰⁰ и „Граждани, равенство, права и ценности“. Университетските катедри по антисемитизъм и еврейски изследвания в ЕС обаче са слабо свързани помежду си. Няма **общ научноизследователски център**. Следва да се увеличат научноизследователските усилия във връзка с всички аспекти на антисемитизма и еврейския живот в Европа, за да се допълнят научните изследвания за Холокоста.

ЕС поема водеща роля в осигуряването на съпоставими данни за проявите и възприятията на антисемитизма. **Проучването на Агенцията на Европейския съюз за основните права относно опита на евреите с антисемитизма** ще бъде повторено през 2023 г. и на редовни интервали след това. Проучването на **Евробарометър относно възприянето на антисемитизма** сред широката общественост ще се проведе за втори път през 2024 г., а след това на всеки 5 години. За да се улесни допълнително създаването на политики, основани на факти, са необходими повече изследвания на антисемитските предрасъдъци сред населението като цяло.

Ключови действия:

⁹⁹ БДИПЧ разработи набор от ресурси и програми за повишаване на осведомеността относно дискриминацията, престъпленията от омраза, антисемитизма и други форми на нетърпимост, включително срещу мюсюлмани, християни и членове на други религии или убеждения. Повече информация можете да намерите на [уебсайта на ОССЕ/БДИПЧ](#).

¹⁰⁰ Например по първите покани за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ ще бъдат финансирани научни изследвания за различни структурни форми на расизма и ксенофобията, като се вземат предвид националните особености и междусекторността.

Комисията:

- Ще насърчава, в сътрудничество с държавите членки и научноизследователската общност, създаването на **европейски център за научни изследвания по въпросите на съвременния антисемитизъм и еврейския живот и култура**, който да насърчава мултидисциплинарните научни изследвания в цяла Европа, и ще финансира чрез „Хоризонт Европа“ **научни изследвания** за различни структурни форми на расизма и ксенофобията, като се вземат предвид националните особености и междусекторността.
- Ще подкрепя изграждането на мрежа от **млади европейски посланици, които да насърчават поддържането на паметта за Холокоста** в училищата, университетите и в институциите за професионално образование и обучение.
- Ще финансира **общоевропейско проучване на антисемитските предразсъдъци** сред населението на всички държави членки, включително сред младите хора.
- Ще подкрепя държавите членки в усилията им за насърчаване на общите ценности и приобщаващото образование и ще изпълни препоръката на Съвета относно насърчаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването¹⁰¹ чрез новата **работна група за равенството и ценностите в образованието и обучението**, включително относно еврейския живот и традиции.
- Чрез „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност ще подкрепя дейности, насочени към популяризиране на европейските ценности и борба с всички форми на дискриминация и нетолерантност, **включително антисемитизма**, чрез насърчаване на гражданското образование и участието на младите хора в демократичния живот.
- Ще подкрепя **обучението на професионалисти в областта на образованието** в сътрудничество с ЮНЕСКО и ОССЕ-БДИПЧ въз основа на техните насоки „Справяне с антисемитизма чрез образование“, съответно за създателите на политики и учебните заведения за обучение на преподаватели.
- Ще подкрепя държавите членки чрез Инструмента за техническа подкрепа при **разработването и осъществяването на реформи в училищата**, насочени към борба с дискриминацията като цяло, и по-конкретно с антисемитизма.

Държавите членки се насърчават:

- Да насърчават **знанията за еврейския живот, антисемитизма и Холокоста** чрез образование и научни изследвания и да поощряват обмена с местните общности, когато това е възможно.
- Да докладват и регистрират случаи на **антисемитска дискриминация в училищата** и да подкрепят училищните директори и учителите, за да се справят с тях.

3.2. Образованието, научните изследвания и възпоменанието на Холокоста

Холокостът е историческо наследство, което слага дълбокия си отпечатък върху европейската история — убити са шест милиона еврейски деца, жени и мъже. Евреите наистина са приоритетната цел на нацисткия режим, но са били преследвани и други

¹⁰¹ [Препоръка на Съвета 2018/C 195/01](#), 22 май 2018 г.

групи, включително роми, хора с увреждания, славяни, свидетели на Йехова, ЛГБТИК и политически дисиденти.

В продължение на десетилетия оцелелите от Холокоста споделят историите си като част от традицията на **възпоменанието**. Днес обаче оцелелите са остарели или са починали. Тези, които са били пълнолетни по време на Втората световна война и са имали най-ярките спомени за Холокоста, вече не са сред нас. Днешното и бъдещите поколения европейци са изправени пред предизвикателството и задачата да пазят и почитат наследството им, да гарантират, че техните истории не се забравят и се разказват точно, както и да намират нови форми на възпоменание.

Понастоящем всеки 20-и европейец никога не е чувал за Холокоста и по-малко от половината от европейците смятат, че той се преподава достатъчно в училищата¹⁰². **Образованието и научните изследвания** играят ключова роля в повишаването на осведомеността за Холокоста.

Свободната, открита и независима **научноизследователска дейност** е основна ценност на демокрациите. Изследванията на всички аспекти на Холокоста също са важни, за да се подобри разбирането за това как е бил възможен Холокостът в Европа. С 25 милиона евро (за периода 2010—2024 г.)¹⁰³ **Европейската инфраструктура за изследване на Холокоста (EHRI)**¹⁰⁴ — най-голямата финансирана от ЕС научноизследователска инициатива относно Холокоста в световен мащаб — свързва научноизследователската общност, като дава достъп до разпръснати източници, свързани с Холокоста, в цяла Европа и извън нея. В това отношение EHRI ще разшири фокуса на изследванията си, така че да обхванат проявите на антисемитизъм, довели до Холокоста.

Трябва също така да се разработят нови начини за повишаване на осведомеността, по-специално в местен контекст, където местата, „свидетели на Холокоста“ — от синагоги до еврейски културни обекти, от скривалища до места за разстрел — често са невидими. Това може да включва **мрежа, даваща възможност на учениците, специалистите и широката общественост да проследяват непрекъснатото еврейско присъствие в Европа** през вековете, и улесняването на местните инициативи за посещение и възстановяване на културни и възпоменателни места.

Комисията също така ще насърчи **обществения дебат** (онлайн или в местни събрания) относно значението на Холокоста в един многообразен ЕС и ще подкрепи създаването в Брюксел на основан на участието **европейски паметник на Холокоста**, свързан с произведения на изкуството в столиците на ЕС.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще подкрепи и финансово **създаването на мрежа от обекти, „свидетели на Холокоста“**, в сътрудничество с местните общности.
- Ще предостави **финансиране на проекти чрез направлението за възпоменание** на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“, за да

¹⁰² Две трети от европейците са убедени, че отбелязването на Холокоста спомага за това да не се допуска такива жестокости да се случат отново. ([Проучване на CNN: Anti-Semitism in Europe – A shadow over Europe \(Антисемитизмът в Европа – сянка над Европа\), 2018 г.](#)).

¹⁰³ EHRI, финансирана по рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации, се превръща понастоящем в дългосрочна европейска инфраструктура, основана на съвместно финансиране от държавите членки.

¹⁰⁴ <https://www.ehri-project.eu/>.

бъде отбелязван Холокостът, също и чрез **цифровизацията на архивите и свидетелствата** на оцелели от Холокоста.

- Ще продължи присъствието си и подкрепата си за **дните и проявите за отбелязване на Холокоста** както на равнище ЕС, така и на национално равнище, в сътрудничество с представителствата на Комисията в държавите членки и делегациите на ЕС.

Държавите членки се насърчават:

- Да отбелязват Холокоста публично в тясно сътрудничество с еврейската общност, включително с участието на националните парламенти.
- Да гарантират, че **универсалният характер на Холокоста е отразен в образованието**, и да оценяват ефективността на преподаването за него, включително в многоетническа и разнообразна училищна среда.
- Да станат **активни партньори в изграждането на инфраструктурата на EHRI**, включително чрез финансово участие.

3.3. Отричане, изопачаване и омаловажаване на Холокоста

За съжаление се увеличават проявите на отричане, изопачаване и омаловажаване на Холокоста. 53 % от европейците възприемат отричането на Холокоста в своята страна като проблем¹⁰⁵. 62 % от евреите са виждали или чували поне понякога неевреи да твърдят, че Холокостът е мит или е преувеличен¹⁰⁶. Отричането, изопачаването и омаловажаването на Холокоста често се използват за подхранване на омразата срещу евреите и за опит за пренаписване на европейската и еврейската история. Техните разрушителни последици за колективната историческа памет, за устойчивостта и сближаването на нашите демократични общества не следва да се подценяват и трябва да им се обърне специално внимание. Езикът на омразата, свързан с оправдаването, отричането или грубото омаловажаване на Холокоста, е забранен съгласно Рамковото решение относно борбата с расизма и ксенофобията¹⁰⁷.

За да образова и да повишава осведомеността, Комисията си сътрудничи с Международния алианс за възпоменание на Холокоста (IHRA) чрез постоянното си международно партньорство, като използва определението на IHRA за отричане и изопачаване на Холокоста¹⁰⁸, за да се бори с това явление. Пример за това е кампанията за повишаване на осведомеността #ProtectTheFacts¹⁰⁹, която е съсредоточена върху противопоставянето на изопачаването на Холокоста. В **партньорство с IHRA и ЮНЕСКО** Комисията ще развие други инициативи въз основа на „препоръката на IHRA относно разпознаването и противодействието на изопачаването на Холокоста“¹¹⁰.

Ключови действия:

Комисията:

- Ще насърчава използването на **определението на IHRA за отричане и изопачаване на Холокоста** за целите на образованието и повишаването на

¹⁰⁵ [Евробарометър 484: Възприемане на антисемитизма, януари 2019 г.](#)

¹⁰⁶ [Второ проучване на Агенцията на Европейския съюз за основните права от 2018 г.](#)

¹⁰⁷ [Рамково решение на Съвета 2008/913/ПБП от 28 ноември 2008 г.](#)

¹⁰⁸ [Работно определение на IHRA за отричане и изкривяване на Холокоста.](#)

¹⁰⁹ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/700272/default>; www.againstholocaustdistortion.org.

¹¹⁰ IHRA, [Recommendation on Recognising and Countering Holocaust Distortion](#) (Препоръка относно разпознаването и противодействието на изопачаването на Холокоста на IHRA).

осведомеността.

- Ще разработи **наръчник за най-добри практики за борба с отричането, изопачаването и омаловажаването на Холокоста.**
- Ще подкрепя и засилва **кампаниите в социалните медии** заедно с ЮНЕСКО, IHRA и други международни партньори и групи на гражданското общество с цел повишаване на осведомеността относно отричането и изопачаването на Холокоста и активно противопоставяне на тези явления.

Държавите членки се насърчават:

- Да участват активно в кампании за **повишаване на осведомеността срещу отричането, изопачаването и омаловажаването на Холокоста.**

IV. ВОДЕЩА РОЛЯ В СВЕТОВНАТА БОРБА СРЕЩУ АНТИСЕМИТИЗМА

Светът, който сме създали, е резултат на мисловния ни процес. Той не може да бъде променен, без да се промени нашето мислене.

— Алберт Айнщайн

Еврейското население в света се оценява на 15,2 милиона души¹¹¹. От тях 45 % или 6,9 милиона живеят в Израел. Втората по големина еврейска общност са Съединените щати с около 6 милиона души. В ЕС живеят 1,5 милиона евреи, а останалите са разпръснати по целия свят на всички населени континенти¹¹².

Антисемитските предразсъдъци са широко разпространени в целия свят. Според изследване¹¹³ на Лигата против поругаването относно нагласите и мненията към евреите 74 % от хората в региона на Близкия изток/Северна Африка имат антисемитски нагласи, въпреки че се отбелязват и някои положителни сигнали, като например неотдавнашното нормализиране на отношенията между Израел и редица страни от региона¹¹⁴.¹¹⁵ В Западна Европа¹¹⁶ делът на тези нагласи е 24 %, а в Източна Европа – 34 %, докато в Северна и Южна Америка той е 19 %, в Азия – 22 %, а в Африка на юг от Сахара – 23 %. Положението и размерът на еврейските общности се различават значително в отделните държави. Евреите са изложени на риск и на антисемитски атаки и инциденти навсякъде по целия свят. Антисемитски предразсъдъци могат да бъдат открити и в страни без еврейски общности.

В този контекст Европейската комисия потвърждава отново твърдия си и недвусмислен ангажимент за борба срещу антисемитизма в световен мащаб. Всички форми на антисемитизъм, подбуждане към омраза или насилие са неприемливи и

¹¹¹ <https://www.jewishagency.org/jewish-population-5782/>.

¹¹² [World Jewish Population 2019](#), (Световното еврейско население 2019 г.) от Sergio DellaPergola, в Arnold Dashefsky и Ira M. Sheskin (eds.), American Jewish Year Book 2019, The Annual Record of the North American Jewish Communities since 1899 (Годишен архив на северноамериканските еврейски общности от 1899 г. насам);

[World Jewish Population on Eve of New Year – 14.7 Million, Haaretz \(Световното еврейско население в навечерието на Нова година — 14,7 милиона\).](#)

¹¹³ <https://global100.adl.org/map>.

¹¹⁴ Съответно Обединените арабски емирства, Бахрейн и Судан (2020 г.), следвани от Мароко (януари 2021 г.).

¹¹⁵ Друг добър пример е започването на изграждане на синагога в Обединените арабски емирства.

¹¹⁶ Следва да се отбележи, че в изследването на Лигата против поругаването не са включени усреднени данни за ЕС; освен това категорията „Западна Европа“ не включва всички държави от ЕС. За данните по държави членки вж. [уебсайта](#).

несъвместими с ценностите и целите на Европейския съюз и неговите държави членки. Трябва да им се противодейства решително както на европейско, така и на национално равнище. За Европейската комисия тези принципи не подлежат на преговори. С оглед на горепосоченото от съществено значение е интегрирането във всички области на политиката на предотвратяването и противодействието на антисемитизма във всичките му форми.

4.1. Използване на всички инструменти за борба с антисемитизма чрез външната дейност на ЕС

ЕС е основан на твърдия ангажимент за утвърждаване и защита на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона в световен мащаб. Този ангажимент е в основата на политиките на ЕС за разширяване и съседство и на политиките му спрямо други държави извън ЕС, както и на работата му в международните организации. Всички държави следва да защитават правото на всеки, включително на евреите, да изповядват, да не изповядват или да променят своята религия или убеждения, да изповядват публично религията или убежденията си и да не бъдат подлагани на дискриминация, преследване или насилие въз основа на религия или убеждения, или въз основа на расов или етнически произход. Планът за действие на **ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.** определя равнището на амбиция и установява приоритетите на ЕС и неговите държави членки в тази област в отношенията с държави извън ЕС. В **Насоките от 2013 г. относно свободата на религията и убежденията извън ЕС**¹¹⁷ и в **Насоките от 2019 г. относно недискриминацията във външната дейност**¹¹⁸ се посочват инструментите, които да се използват от външната дейност на ЕС за справяне с нарушенията на свободата на религията или убежденията и за борба с дискриминацията, включително срещу евреите¹¹⁹.

ЕС ще използва **всички налични инструменти**, за да призове в политическия диалог и диалога по правата на човека и в по-широкото си сътрудничество с държавите партньори активно да се борят с антисемитизма, като вземат предвид определението на IHRA за антисемитизъм¹²⁰. Тази цел се подкрепя чрез тематични и географски програми и чрез политиките на ЕС за съседство и разширяване, включително в процесите на стабилизиране и асоцииране.

ЕС ще си сътрудничи активно с международни организации, по-специално ООН, Съвета на Европа и ОССЕ, както и с регионални организации¹²¹ в **съвместни действия за борба с дискриминацията и антисемитизма**. ЕС ще засили действията в сектора на образованието и ще продължи да насърчава в сътрудничеството си в областта на образованието с държавите партньори **пълното съответствие на учебния материал със стандартите на ЮНЕСКО** за мир, толерантност, съвместно съществуване и ненасилие. Всеки материал, който противоречи на тези принципи, рискува да

¹¹⁷ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/06_hr_guidelines_religion_en.pdf.

¹¹⁸ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/11_hr_guidelines_external_action_en.pdf.

¹¹⁹ Освен това в работния документ на службите на Комисията относно [основан на правата на човека подход към развитието](#) служителите на ЕС се насочват за интегриране на недискриминацията на всички основания в цикъла на проектите. Приет на 30.6.2021 г.

¹²⁰ [Определението на IHRA беше одобрено или прието](#) и от държави извън ЕС: Албания, Австралия, Аржентина, Бахрейн, Канада, Гватемала, Израел, Молдова, Северна Македония, Сърбия, Южна Корея, Обединеното кралство, Съединените щати и Уругвай.

¹²¹ Включително Организацията на американските държави, която през юни 2021 г. създаде длъжността специален пратеник за борба с антисемитизма), и Организацията за ислямско сътрудничество.

подкопае мира и съвместното съществуване и няма място в учебниците или класните стаи.

Специалният представител на ЕС за правата на човека и специалният пратеник за свободата на религията или убежденията извън ЕС ще продължат в работата си систематично да обръщат внимание на антисемитизма. Освен това ЕС ще **засили глобалното сътрудничество между специалните пратеници и координатори** за борба с антисемитизма.

Израел е ключов партньор на Европейския съюз, включително в световната борба срещу антисемитизма. ЕС ще се стреми да засили допълнително **семинара на високо равнище ЕС—Израел** относно борбата с расизма, ксенофобията и антисемитизма, който се организира съвместно всяка година, с акцент върху оперативните последващи действия.

Действията за борба с антисемитизма могат да бъдат подкрепени чрез тематичната програма на ИСРМС¹²² „Глобална Европа“ за инициативи в областта на правата на човека и демокрацията, насочени към недискриминацията. ЕС ще включи като част от обучението си по правата на човека за служителите в делегациите и централната специални сесии относно свободата на религията и убежденията, включително относно борбата с антисемитизма.

Ключови действия:

Комисията и върховният представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност:

- Ще насърчават **борбата срещу** религиозната и етническата дискриминация, включително **антисемитизма**, в **политическия диалог и диалога по правата на човека** и в по-широкото си сътрудничество с държавите партньори извън ЕС.
- Ще осигуряват **обучение по основните права** и ще предприемат межкултурен диалог за съответните участници, включително учители от държави извън ЕС.
- Ще гарантират, че **външните фондове на ЕС**, в съответствие с действащите мерки, **не могат да се предоставят неправилно** за дейности, поощряващи омраза и насилие, включително срещу евреите¹²³.
- **Ще засилят ангажимента в образователния сектор** за насърчаване, както е подходящо, на пълното съответствие на учебния материал със стандартите на ЮНЕСКО за мир, толерантност, съвместно съществуване и ненасилие.
- Ще засилят **ангажираността с еврейското гражданско общество** и религиозни организации за справяне с антисемитските актове и с ограниченията на свободата на религията или убежденията чрез мрежата от делегации и централните служби на ЕС.
- Ще обмислят **нови финансирани от ЕС проекти** в съседните на ЕС държави и в други части на света с цел предотвратяване и противодействие на антисемитизма и подкрепа на еврейския живот.
- Ще насърчават делегациите на ЕС да **включат в редовните си политически**

¹²² Инструмент за съседство, развитие и международно сътрудничество.

¹²³ В съответствие с Рамково решение 2008/913/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право, член 136 от Финансовия регламент, допълнен през 2018 г. с допълнителни оперативни „насоки за предотвратяване на подбуждането към омраза и насилие“.

доклади съобщаването на антисемитски инциденти в държави извън ЕС.

- Ще засилят семинара ЕС—Израел с цел по-нататъшно укрепване на сътрудничеството между ЕС и Израел в борбата срещу антисемитизма.

Държавите членки се насърчават:

- Да си сътрудничат тясно на равнището на ЕС за съвместно справяне с антисемитизма чрез международните организации.
- Да включат борбата срещу антисемитизма във всички свои стратегии и политики в областта на правата на човека, като вземат предвид определението на IHRA за антисемитизъм.
- Да подкрепят проекти и организации за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот по света.

4.2. Опазване на еврейското културно наследство и отбелязване на Холокоста

Еврейското културно наследство е видимо на много места в Близкия изток, Азия и други места по света, като свидетелства за историческото присъствие на еврейските общности в тези региони. Голяма част от това наследство стои като самотен свидетел, тъй като там вече не живеят еврейски общности. Еврейското културно наследство, подобно на всяко наследство, е споделен и важен израз на културното многообразие и заслужава специална защита в световен мащаб. ЕС заедно с държавите членки трябва да играе ключова роля в подпомагането на местните, регионалните и международните партньори за **опазване на културното наследство** чрез обучение, развитие на умения и дейности за трансфер на знания, както и чрез засилено сътрудничество¹²⁴. ЕС ще подкрепя **диалога между културите и религиите**, за да се засили защитата на културното наследство, чрез работа по споделена история и памет, която служи за основа за мирно съжителство на общностите в мултикултурен контекст. ЕС ще продължи да насърчава възпоменанието на Холокоста на международно равнище и **публично да осъжда отричането, изопачаването и омаловажаване на Холокоста** в държави извън ЕС, включително на международни форуми.

Ключови действия:

Комисията и върховният представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност:

- Ще насърчават и подкрепят **опазването, възстановяването и съживяването на цялото материално и нематериално наследство**, включително еврейското наследство, в съответствие с политиките си за международни културни отношения и културно наследство.
- Ще интегрират **междукултурния и междурелигиозния диалог в интервенциите в областта на културното наследство**.
- Ще търсят възможности за включване на поддържането на еврейското наследство в програмирането в съседните държави и в останалата част на света.
- Ще продължават да организират и участват в **прояви на високо равнище**, свързани с възпоменанието на жертвите на Холокоста (прояви за отбелязване, Международен ден за почитане на паметта на жертвите на Холокоста).

¹²⁴ Съобщението „Към стратегия на ЕС за международните културни отношения“ и заключенията на Съвета относно стратегическия подход на ЕС към културното наследство при конфликти и кризи и неговата специална концепция са в основата на работата на ЕС.

Държавите членки се насърчават:

- Да допринасят, заедно с ЕС в контекста на ООН, за **опазването в световен мащаб на културното наследство, включително на еврейското наследство**, в съответствие със заключенията на Съвета относно стратегическия подход на ЕС към културното наследство при конфликти и кризи.
- Да отбелязват **Международния ден за почитане на паметта на жертвите на Холокоста** в сътрудничество с делегациите на ЕС чрез своите посолства в трети държави и в международни организации.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Борбата с антисемитизма в ЕС е споделена отговорност. Тя изисква съвместни усилия и действия на всички равнища. Институциите и агенциите на ЕС, държавите членки, международните организации, еврейските организации и общности, както и действащите лица в областта на правата на човека и гражданското общество имат своята роля за постигането на целите на стратегията. Комисията приканва Европейския парламент, Съвета и държавите членки да работят заедно за изпълнението на настоящата стратегия. Комисията призовава Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет да насърчават диалога с местните и регионалните органи и гражданското общество, включително социалните партньори, относно начините за постигане на напредък към изграждане на европейско общество без антисемитизъм.

Комисията активно ще подкрепя прилагането на предложените мерки на политиката чрез различни възможности за финансиране и приканва държавите членки, еврейските организации и общности, както и участниците от гражданското общество, да използват програмите на ЕС.

Стратегията ще се изпълнява през периода между 2021 г. и 2030 г. През 2024 г. и 2029 г. ще бъдат публикувани подробни доклади за изпълнението. Те ще се основават на приноса на държавите членки и по отношение на изпълнението на техните национални стратегии и политики. С подкрепата на Агенцията на ЕС за основните права тези доклади ще включват наблюдение на напредъка на национално равнище, като се вземат предвид ангажиментите, поети в декларациите на Съвета от 2018 г. и 2020 г. относно антисемитизма.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия е ангажиментът ни за запазване на еврейския живот в Европа и отвъд нея и в бъдеще. Тя бележи радикална промяна в политическия ангажимент на Комисията за Европейски съюз без антисемитизъм и каквато и да е форма на дискриминация; за отворено, приобщаващо и равнопоставено общество в ЕС. Тя отразява ангажимента на Европа да запази жива паметта за Холокоста, дори и след смъртта на последните оцелели от Холокоста.

Справянето с вековния бич на антисемитизма трябва да бъде дълготрайно усилие. Както заяви оцелелият от Холокоста Примо Леви: *Това се случи, значи може да се случи отново*. Опасното увеличение на антисемитските атаки ни напомня, че не може да се допусне отслабване на колективните ни усилия за борба с антисемитизма. Освен това еврейският живот заслужава не само да бъде защитен, но и да му се позволи да процъфтява в цялото си многообразие.

Европа може да просперира само когато процъфтяват нейните еврейски общности.